Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

LAUSUNTO

31.3.2016 H 00129/16

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Viite: Lausuntopyyntönne 18.3.2016

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä HE 29/2016 vp verotusmenettelyn ja veronkannon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Helsingin hallinto-oikeus kannattaa esityksen tavoitteita; eri verolajien veron määräämistä ja muutoksenhakua koskevien säännösten ja menettelyjen sekä seuraamusjärjestelmän yhdenmukaistamista ja selkeyttämistä. Hallinto-oikeus haluaa kiinnittää kuitenkin huomiota seuraaviin seikkoihin:

Verovelvollisen muutoksenhakuaika

Verotuksen muutoksenhakuaikojen lyhentäminen verovuotta tai tilikautta seuraaviin kolmeen vuoteen ja perustevalitusmahdollisuuden poistaminen ovat yleisellä tasolla kannatettavia muutoksia. On kuitenkin paljon tilanteita, joissa siviilioikeudelliset olosuhteet voivat muuttua verotukseen vaikuttavalla tavalla vasta nyt käyttöön otettavan muutoksenhakuajan päätyttyä. Esityksen mukaan verovelvollisella ei kuitenkaan olisi missään olosuhteissa eikä millään perusteella mahdollisuutta hakea verotukseensa muutosta kolmen vuoden muutoksenhakuajan umpeuduttua. Lakiehdotuksiin sisältyvät (laki omaaloitteisten verojen verotusmenettelystä 41 § 2 mom ja laki verotusmenettelystä 55 § 2 mom) mahdollisuudet verotuksen oikaisuihin verovelvollisen hyväksi muutoksenhakuaikojen päätyttyä koskevat ainoastaan Verohallinnon suorittaman valvontatoimen yhteydessä esille nousseiden, selvien tai ilmeisten virheiden oikaisuja, eikä niillä ole vaikutusta siviilioikeudellisten olosuhteiden muutostilanteissa. Esityksen perusteluissa (5.2.3 Perustevalitus, s. 97) muutoksenhakuaikojen lyhentämisen vaikutuksista puhuttaessa esille nostetut hallintolainkäyttölain mukaiset ylimääräiset muutoksenhakukeinot eivät myöskään erittäin rajoittuneen soveltumisalansa johdosta voi toimia verovelvollisen muutoksenhakumahdollisuuksien täydentäjänä.

Hallinto-oikeus pitääkin tärkeänä arvioida vielä mahdollisuutta lisätä verovelvollisen muutoksenhakumahdollisuuksiin tarkkaan rajatuin edellytyksin oikeus pidennettyyn määräaikaan hiukan vastaavasti kuin esityksessä nyt on ehdotettu pidennettyä määräaikaa verotuksen oikaisulle verovelvollisen vahingoksi. Edellytyksenä voisi olla, että verotukseen vaikuttava siviilioikeudellisten olosuhteiden muutos on tapahtunut täysin verovelvollisen vaikutuspiirin ulkopuolella olevasta syystä ja säännönmukaisen muutoksenhakuajan päättymisen jälkeen.

Päätösten tiedoksiantaminen

Lakiehdotusten mukaan Verohallinnon ja verotuksen oikaisulautakunnan päätökset voidaan antaa tiedoksi verovelvolliselle saantitodistusmenettelyä käyttämättä (laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä 56 § 3 mom ja laki verotusmenettelystä 26 c § 3 mom). Hallinto-oikeus toteaa, että tällöin olisi erittäin tärkeää, että päätökseen kirjataan näkyviin sen postituspäivä, josta tiedoksisaantiajankohta lasketaan. Päätöksen antamis- tai tulostamispäivämäärä ei usein ole sama kuin sen postituspäivä ja mikäli mistään ei ilmene, mikä päätöksen postituspäivämäärä on, on muutoksenhakuaikojen noudattamisen seuranta erittäin vaikeaa ja työllistää muutoksenhakuviranomaisia tarpeettomasti.

Postituspäivämäärän kirjaamisesta päätökseen olisi perusteltua olla mainita lain tasolla asianomaisissa pykälissä.

Arvonlisäveroon ja vakuutusmaksuveroon liittyviä seuraamuksia koskeva muutoksenhaku

Lakiehdotuksen oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä 64 § 2 momentin mukaan arvonlisäveroa ja vakuutusmaksuveroa koskevaan päätökseen haetaan muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta. Säännöksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan (s. 168) myös näihin liittyvää myöhästymismaksua tai veronkorotusta koskevaan päätökseen haetaan muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta. Myös laiminlyöntimaksua koskeva muutoksenhaku olisi perusteltua ohjata samalla tavoin.

Selvyyden vuoksi hallinto-oikeus ehdottaa, että nyt vain perusteluiden tasolla oleva, yleisestä kotipaikan mukaiseen hallinto-oikeuteen ohjautuvasta muutoksenhausta poikkeava muutoksenhakusäännös otettaisiin myös lakipykälään esimerkiksi seuraavasti:

> 64 § 2 mom:
> Arvonlisäveroa ja vakuutusmaksuveroa *sekä niihin liittyvää myöhästymismaksua, veronkorotusta tai laiminlyöntimaksua* koskevaan päätökseen haetaan muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.

Verotuksen oikaisulautakunnan päätös

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyä koskevan lakiehdotuksen 55 §:ssä säädetään seikoista, joiden tulee käydä ilmi Verohallinnon päätöksestä. Verotuksen oikaisulautakunnan päätökselle asetettavista vaatimuksista voisi olla perusteltua olla vastaavanlainen oma pykälänsä muutoksenhakuviranomaista koskevassa luvussa. Verotuksen

oikaisulautakunnan ratkaisukokoonpanon kirjaaminen näkyviin oikaisulautakunnan päätökseen olisi omiaan edistämään päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja avoimuutta.

hallinto-oikeuden ylituomari Liisa Heikkilä

hallinto-oikeustuomari Outi Siimes